

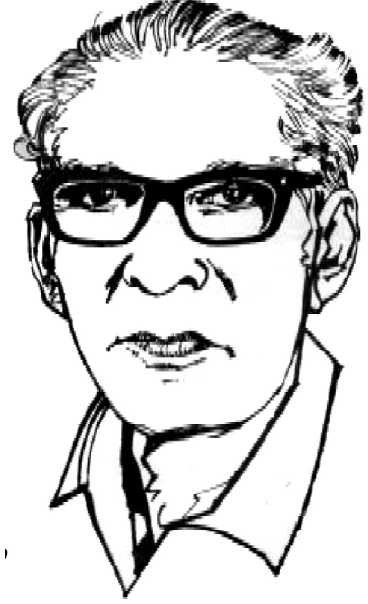
ఆదర్శవంతమైన, ఫలవంతమైన భావ విప్లవ కర్తవ్య కార్యాచరణకు

ప్రతిరూపంగా నిల్చిన ప్రజాకవి సుంకర

సామాన్య ప్రజానీకంలో విప్లవ చైతన్యాన్ని రగిలించి, వారిని విప్లవ కార్యాచరణకు పురికొల్పటం అనే భావవిప్లవ ఉద్యమం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యానికి తన యావత్ జీవితాన్నీ అంకితం చేసిన మహనీయుడు ప్రజా కళా, సాహితీవేత్త సుంకర సత్యనారాయణ.

ఒక సామాన్య రైతు కుటుంబంలో పుట్టి, కేవలం ప్రాథమిక విద్యనభ్యసించిన సుంకర తన జీవితకాల మంతటా పట్టుదలతో కృషిచేసి, తనను తాను ఒక విశిష్టమయిన భావ విప్లవ యోధుడిగా, భావపోరాట రంగంలో ఒక అగ్రశ్రేణి కార్యకర్తగా మలచుకొన్నారు.

భావ విప్లవోద్యమ కర్తవ్య నిర్వహణలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలిగా, అగ్రశ్రేణి ఉద్యమ కార్యకర్తగా రూపొందిన సుంకర వ్యక్తిత్వం విశిష్ట లక్షణాలతో సమృద్ధితమయినది. కర్తవ్య నిర్వహణలో ఆయన అవలంబించిన విధానాలు కూడా విశిష్టమయినవే! అటువంటి లక్షణాలను సంతరించుకొన్న కారణంగానే, ఆయన అంతటి అత్యుత్తమస్థాయి భావ విప్లవోద్యమ కార్యకర్తగా, ప్రజాకళా సాహితీవేత్తగా కాగలిగారు.

ప్రజల మధ్య పనిచేయటం, ప్రజలలో మమేకమయి వారి జీవిత సమస్యలను అర్థం చేసుకోవటం అన్న శాస్త్రీయమైన ఆచరణ పద్ధతులే తన ఉద్యమ కర్తవ్యాలను ఫలవంతంగా నిర్వహించటంలో ఆయనను కృతకృత్యం చేయగలిగాయన్నది ఆయన యొక్క కార్యాచరణ పద్ధతుల్లో ప్రత్యేకంగా గుర్తించాల్సిన విషయం.

భారతదేశం నాడూ, నేడూ కూడా ప్రధానంగా వ్యవసాయక దేశమే! తమ జీవనాధారం కోసం దేశంలోని అత్యధిక ప్రజానీకం వ్యవసాయంపైనా, వ్యవసాయాధారిత వృత్తులపైనే జీవిస్తున్నారు. అందువలన వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన యీ రైతాంగ, వ్యవసాయ శ్రామిక ప్రజల సమస్యల పరిష్కారమే ప్రధాన విషయం అన్నదాన్ని ఆయన తన జీవితానుభవపు క్రమంలో స్పష్టంగా ఆకళింపు చేసుకొన్నారు. తాను గ్రహించిన యీ కీలకాంశాన్ని, తనకు కమ్యూనిస్టుపార్టీ అందించిన విజ్ఞానపు వెలుగులో మరింత స్పష్టంగా అర్థం చేసుకొన్నారు. భూమి సమస్య పరిష్కారం కానంతవరకూ, అంటే భూసమస్య కీలకంగా వున్న వ్యవసాయ విప్లవం కీలకమైన జనతా ప్రజాతంత్ర విప్లవం పూర్తికానంతవరకూ దేశానికీ, దేశ ప్రజానీకానికి నిజమైన విముక్తి లభించదనే శాస్త్రీయ అవగాహనా, దృక్పథాలను ఆయన పరిపూర్ణంగా ఆకళింపు చేసుకొన్నారు. అంతేకాక ప్రజా విప్లవ పోరాటపంథా ద్వారా మాత్రమే విప్లవం కొనసాగాలనీ, ఆ పంథాలో మాత్రమే అది విజయవంతం కాగలుగుతుందనే విస్పష్టమయిన అవగాహనను ఆయన ఏర్పరచుకొన్నారు. అటువంటి దృఢమైన సక్రమ అవగాహనతోనే ఆయన తన భావ విప్లవ కర్తవ్య ఆచరణను అత్యంత ప్రతిభావంతంగా నిర్వహించగలిగారు.

భూమి సమస్యను ఎలుగెత్తిచాటిన సుంకర

జమిందారీ విధానంలోని (వ్యవస్థలోని) రైతుల, కూలీల కష్టాలను, బాధలనూ, చిత్తశుద్ధితో, నిజాయితీతో పరిష్కరించటానికి నామమాత్రంగా కూడా పూనుకోక పోగా, ఆ రైతాంగ ప్రజానీకంపై తీవ్రమయిన అణచివేతకూ, నిర్బంధానికీ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు పూనుకోవటాన్ని ప్రత్యక్షంగా చూసిన సుంకర, నాటి రోజుల్లో స్వాతంత్ర్య పోరాటాన్ని నిర్వహిస్తున్న కాంగ్రెసుపార్టీ యొక్క బూటకత్వాన్నీ, వర్గవైజాన్నీ అర్థం చేసుకొని, కాంగ్రెసు నాయకత్వంపై తనకున్న నమ్మకాన్ని వదిలిపెట్టి, సమష్టి పోరాటం ద్వారా స్వాతంత్ర్యం సాధించాలనే కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యక్రమంపట్ల ఆకర్షితుడై 1941వ సంవత్సరంలో ఆయన కమ్యూనిస్టుపార్టీలో చేరారు. భూమికోసం, భుక్తికోసం సాగాల్సిన రైతాంగ విప్లవ పోరాట ప్రాధాన్యతను గుర్తించిన సుంకర, ఆ విషయ ప్రచార కార్యరంగంలోకి దూకారు. తన రచనల్లో రైతాంగానికి భూమి సమస్య అన్నది ఎంతటి ప్రాణ ప్రదమైనదో పదే పదే నొక్కి చెప్పారు. భూమిపై హక్కు, ఆ భూమిలో పంట పండించే రైతుదేనంటూ నిర్బుండ్లుగా ఎలుగెత్తి చాటారు.

“భూమిలేని రైతురా - భూమిదున్నే బానిసరా!
 బానిస బ్రతుకుకుంటే హేయం-యీ ప్రపంచమున లేనేలేదోయ్!
 బానిసలంతా ఏకమైన-యీ ప్రభువులెంతరా ఒక క్షణమే,
 పగలు, రాత్రి కష్టించి భూములను - పగులదున్న పండించెదమోయ్!
 దున్నేవారిదే హక్కు భూమిపై - ఇది మన భూమేనోయ్!” అంటూ ‘మా భూమి’ నాటకంలో ప్రకటించారు సుంకర.
 “భూమి ఎద్దులూ వుంటేచాలు - ఏమీ కోరడు, సాఖ్యాలింకేమీ కోరడు,
 పోడో, జీడో సరిజేస్తాడు - చెమట నీటితో తడిపేస్తాడు,
 నాగలివట్టి, భూమిని దున్న - ఆనందంగా పైరేస్తాడు!
 నవరసఫలములు, నవధాన్యాలు-సువిశాలాపనికందిస్తాడు!
 నవ్యూర్గాన నడిచి - దేశమున సర్వసంపదలు నింపేస్తాడు!”

అంటూ ‘భూమి కోసం’ నాటకంలో రైతు యొక్క సహజసిద్ధమైన స్వభావాన్ని గురించి, ఎటువంటి గొంతెమ్మ కోర్కెలను కోరకుండా తన శ్రమశక్తితో సంపదను పండించి, దేశానికి అందించే రైతు యొక్క వర్గ లక్షణాన్నీ - సామాజిక అవసరాన్ని (ఆహార) తీర్చే తత్వాన్నీ సుంకర ఒక పాట ద్వారా వెల్లడిస్తారు.

ఇదే నాటకంలో చంద్రయ్య అనే ఒక పేద రైతు ద్వారా, పంట పండించే రైతుకే భూమి మీద హక్కు వుండటం ఏవిధంగా సమంజసమైనదో, సమర్థనీయమైనదో చెబుతూ... “.....పోడు గొట్టిందినేను, దున్నింది నేను, మొక్క నాటింది నేను, నీరు పోసింది నేను, పెంచింది నేను, పెద్ద చేసింది నేను. నాదా! నీదా! (భూమి) తోట నాదా, నీదా?” అంటూ భూమిపై రైతుకు గల స్వాభావికమైన హక్కును వివరించారు సుంకర!

తన ఆఖరి రచన అయిన ‘గెరిల్లా’ నాటకానికి తాను వ్రాసిన ముందుమాటలో “భూమి సమస్య పరిష్కారం అయ్యేవరకు పోరాటం ఆగదు - ఆపలేరు” అంటూ నొక్కి వక్కాణిస్తూ, తన అవగాహనా దృక్పథాన్ని వెల్లడించారు ‘సుంకర’.

ప్రజా విప్లవపంథా ఔన్నత్యాన్ని చాటిన సుంకర

భూమి సమస్య పరిష్కారం కోసం సాగే పోరాటం, ప్రజా విప్లవపంథాలోనే సాగాలి తప్ప, వ్యక్తిగత హింసావాద పద్ధతుల్లో సాగనే సాగకూడదన్న తన దృఢాభిప్రాయాన్నీ, అవగాహనను తన రచనల్లో పలు సందర్భాలలో విస్పష్టంగా, వివిధ పాత్రల ద్వారా తెలియచేశారు.

“దొరల కాల్చి శవములనిల్పుట మా పరమావధికాదు,

దొరతనాన్ని నాశనముజేయుట మాపరమధర్మమోయీ!” అంటూ ‘అల్లూరి సీతారామరాజు’ బుర్రకథలోనూ;

“జనసంఘంబును కూడదీయకయే - జరగవుపనులు!

పనినెరవేరదు వ్యక్తిహింసలతో - బాగుగ తెలియండి!” అంటూ ‘కష్టజీవి’ బుర్రకథలోనూ;

“ఎన్ని మారణాయుధములున్న - ఇంకెన్నిసేనలున్న,

ఎన్నికోట్ల ధనమున్నను - స్నేహితులెందరు తోడ్పడిన,

ప్రజల సహాయములేనిది - ప్రాప్తి దుర్లభంబు,

ప్రజాబలానికి మించిన బలమీ - ప్రపంచానలేదు!” అంటూ ‘రుద్రమదేవి’ బుర్రకథలోనూ;

“అధమునొకని బడగూర్చిన - అందువలన ఫలమేమిటి?

ఒక జారు వెళ్ళిపోయిన వెంటనే-వేరొక్కడు వస్తూ వుంటాడు!

వ్యక్తిగత హింసతో నిజముగ - ముక్తిరాదు దేశానికి,

ప్రజా విప్లవం వల్లనే - ఫలితములు గల్గును కావున,

ప్రజలను సమీకరించి - ప్రభుత్వాన్ని వడగూర్చాలి!” అంటూ ‘లెనిన్’ బుర్రకథలోనూ - ప్రజావిప్లవ పంథా ప్రవాహం మాత్రమే విప్లవపోరాటాన్ని నిర్వహించి తీరాలని, వివిధ పాత్రల ద్వారా ప్రకటింపజేశారు సుంకర.

సులభశైలిలో మార్క్సిస్టు సూక్ష్మాల విశదీకరణ

అంతేకాదు, మార్క్సిస్టు - లెనినిస్టు సూత్రాల సూక్ష్మాలను, అవగాహనను, సులభశైలిలో తన రచనల్లో సందర్భానుసారం వివరిస్తారు సుంకర.

“ఫ్యాక్టరీలలో చాకచక్యంగా - పంచినారు కరపత్రాలను విరివిగ (లెనిన్ సారధ్యంలో),

కార్మికులిదిగని కన్నులు తెరచి - నమ్మేలు చేసిరి జయప్రదంగా” అంటూ ‘లెనిన్’ బుర్రకథలో, లెనిన్ ప్రసిద్ధ రచన అయిన “ఏం చేయాలి!” యొక్క మొత్తం సారాంశాన్ని, పై పాట రూపంలో అతి తేలిగ్గా వివరించారు సుంకర. అంతేకాదు, రాజకీయ ప్రచారం ద్వారా కార్మికులకు బయట నుండి రాజకీయ చైతన్యాన్ని అందించి, వారిని విప్లవ కార్యోన్ముఖులను గావించాలి! అన్న యీ

సిద్ధాంత సారాంశాన్ని, రాజకీయ విప్లవ భావప్రచారం యొక్క ప్రాధాన్యతనూ సక్రమంగా అర్థం చేసుకోబట్టే, సుంకర తన భావవిప్లవోద్యమ కర్తవ్యాలను ప్రతిభావంతంగానూ, విజయవంతంగానూ సాగించ గలిగారని చెప్పవచ్చును.

“అపనింద” అన్న నాటకంలో ప్రసాదరావు, మధు పాత్రలతో, యంత్రాలను కనుగొని వాటిని పరిశ్రమల్లో వాడుతూ, నిరుద్యోగాన్ని పెంపొందిస్తున్న పెట్టుబడిదారీ విధానపు ముప్పుకు, శాస్త్రీయ కార్మికవర్గ సిద్ధాంతం చూపేడుతున్న విరుగుడు గురించి యీ విధంగా చెప్పించారు : “యంత్రాలను సంఘపరం చేస్తే సరి; అందరికీ అందుబాటులో వుంటాయి. ఇప్పుడు పదిగంటలు చేసే పనిని (కార్మికులు), రేపు ఒక గంటే చేస్తారు. తక్కిన తొమ్మిదిగంటలపాటూ విజ్ఞానాభివృద్ధి కోసం ఉపయోగిస్తారు” అంటూ ఈరోజున ప్రపంచమంతా గగ్గోలుపెడుతున్న రోబోల (స్వయంచలిత యంత్రాల) సమస్య పరిష్కారానికి శాస్త్రీయ అవగాహనను సుంకర ఆనాడే తేటతెల్లం చేశారు.

ఇటువంటి సృష్టమైన శాస్త్రీయ సిద్ధాంత దృక్పథం, అవగాహన, ఉద్యమ దృక్పథాలను ఆకళింపు చేసుకోబట్టే, సుంకర తన కళాసాహితీ సృజనకు ఎంచుకొన్న వస్తువు విషయంలో కూడా, ఒక విస్తృతిని కలిగివున్నారు.

విస్తృత ప్రజాసమస్యలపై కళాసాహితీ సృజన

కేవలం విప్లవ నినాద పూర్వకమయిన వస్తువునే కాక, ప్రజానీకం తక్షణం ఎదుర్కొంటున్న పలు సమస్యలను, సాంఘిక సమస్యలను తన రచనావస్తువుగా స్వీకరించి, వాటిపై రచనలు జరిపి, వాటి ద్వారా ప్రజలకు మరింత చేరువై, ప్రజలకు విప్లవ చైతన్యాన్ని అందించే తన కర్తవ్య నిర్వహణను దిగ్విజయంగా కొనసాగించారు.

మోసం, లంచగొండితనం, అబద్ధాలు చెప్పటం, బ్లాక్ మార్కెట్, దోపిడీ - పీడనలు, స్త్రీలపై అత్యాచారాలు, ధరల పెరుగుదల, స్త్రీ సమస్య, వరకట్న దురాచారం, స్వార్థపరులు సృష్టించిన కరువుకాటకాలు, మూఢాచారాలు లాంటి సమస్యలను వస్తువుగా స్వీకరించి, రచనలు చేసి, వాటిని ప్రజల్లో ముమ్మరంగా ప్రచారం గావించారు సుంకర. అంతేగాక ఆయన ప్రజల్లో స్ఫూర్తిని రగిలించటం కోసం పోరాటవీరుల, చారిత్రక వ్యక్తుల, సంఘసంస్కర్తల, పురాణ పాత్రల జీవితాలను కథావస్తువుగా స్వీకరించి బుర్రకథలను అల్లి, ప్రజల్లో చైతన్యాన్ని పోరాటస్ఫూర్తిని రగిలించారు సుంకర.

ఇటీవలి కాలంలో తామే స్త్రీల సమస్యలను కనుగొన్నట్లుగా, వాటి పరిష్కారం కోసం పోరాడుతున్న యోధుల్లో కొందరు ఫెమినిస్టులు, సోషలిస్టు ఫెమినిస్టు లనబడేవారూ విప్లవం మైనస్ పోరాటాలను సూచిస్తూ, తమనుతాము గొప్పగా ప్రచారం చేసుకొంటున్నారు. వీరందరూ పుట్టడానికి ఎంతోకాలంముందే స్త్రీ సమస్యను ప్రజానీకం దృష్టికి తీసుకువస్తూ, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం యొక్క అవశ్యకతను గూర్చి నాడే ప్రచారం చేసినవారు సుంకర.

“ధనమున కాశించి తనయను గొంపోయి - ముదువగ్గు కిచ్చెడి మూర్ఖుడొకడు,

మంచి సంబంధము మించిపోవునటంచు - చిన్నపిల్లకె పెండ్లిచేయునొకడు,

మేనరికానికి మించినదేమంచు - ఈడుజోడైన యోచించడొకడు,

చెడురోగముల బాధపడుజారునకైనను - గుణవతి పుత్రికను గూర్చునొకడు,

జడ్డలకు విద్యలన్ని నేర్పించి తుదకు - ఓనమాలరాని శుంఠకు నొసగునొకడు,

ఆడజడ్డలనిటుకడుపార గాంచి, పెంచి కటిక కసాయి కర్పించదగునె? అంటూ, నాడు బాలికల వివాహ విషయంలో సంఘంలో నెలకొనివున్న కన్యాశుల్కం, వరవిక్రయం, బాల్యవివాహం తదితర దురాచారాలను ‘ముందడుగు’ నాటకంలో ప్రశ్నిస్తూ,“జగతి వెరగంద మీశక్తి చాటండమ్మా!” అంటూ యువతులకు పిలిపిచ్చారు సుంకర.

“నగంలో పైగా ఆడజనం! అందరూ నీలాగే చేతులు ముడుచుక్కాచున్నారనుకో, అప్పుడు బాగుపడమంటే దేశం ఏం బాగుపడుతుంది?” అంటూ ఒక పాత్ర చేత వాదించజేసి, జనాభాలో సగభాగంగా వున్న స్త్రీలు సామాజిక, రాజకీయ కార్యకలాపాలలోకి అడుగు పెట్టాల్సిన అవశ్యకతను వివరించారు సుంకర.

“స్త్రీ జాతికి మోక్షం లేదా? మన జీవితమింతేనా?

ఇంటికుక్కకున్నంత విలువ నేడింతికిలేదమ్మా?

అంటగట్టెదరెవరికో...” అంటూ “రుద్రమదేవి” బుర్రకథలో అన్నాంబిక చేత, సమాజంలో స్త్రీలకు నామమాత్రంగానైనా విలువలేని పరిస్థితి గురించి వెల్లడించారు, సుంకర.

“నీవొక్కడివే కాదు, పురుషుడు చలవ పంచలు ధరించి బజార్లలో షికార్లు కొడుతూ వుంటే, స్త్రీ మురికి దుస్తులతో యమయాతనలు అనుభవిస్తూ ఇంట్లోపడి, ఇంత చాకిరి చేస్తూ వుండాలని వాదించే ప్రముఖులూ వున్నారు” అంటూ ఒక పాత్ర ద్వారా ‘కోతలరాయుడు’ నాటకంలో, స్త్రీల గృహ బానిసత్వాన్ని, పురుషాధిపత్యకారాన్ని బట్టబయలు చేస్తూ “ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం? స్త్రీలు హాయిగా బ్రతకరాదా? ఆమె మనిషికాదా? ఆమెకు కోరికలుండవా? పురుషుడేనా మనిషి?” అంటూ ప్రశ్నిస్తూ, స్త్రీ పురుషులిద్దరూ సమానమేనన్న భావాన్ని ప్రచారంలోకి తెచ్చారు సుంకర.

“....అక్కయ్యలారా, అమ్మలారా,

ఈ నీచకార్యమును చూచినారుగా,

రోషమున్న యీ ఘోష వదలి,

ఊరూరుకు యీ వార్తలు తెలిపి,

పురుషుల కంటె ముందుకు దూకి పరువునిలపండమ్మా,

మానవకోటిలో మనమే సగంబు

సగము సంఘమిటు చాటున యుండె

....సంకెళ్ళన్నీ తెంచుక మీరులు సాగిరండి తల్లీ!” అంటూ ‘కష్టజీవి’ బుర్రకథలో స్త్రీలపై జమిందార్లు సాగించే అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడమని ప్రబోధించారు సుంకర.

ఈవిధంగా ఆయన స్త్రీల సమస్యలను విశ్లేషించి, వివరించి, వారు చేపట్టాల్సిన పోరాట ఆవశ్యకతను, వైఖరులను శాస్త్రీయ అవగాహనతో చాటిచెప్పారు!.

కమ్యూనిస్టు పార్టీకి విధేయంగా వుండటం, పార్టీ క్రమశిక్షణను పాటిస్తూ ఎన్ని కష్టనష్టాలనైనా భరిస్తూ, తట్టుకొంటూ పార్టీ ఆదేశాలను పాటించడం అన్నది సుంకరలోని మరొక విశిష్ట లక్షణం. పార్టీపట్ల, పార్టీ కార్యక్రమాల పట్ల మొక్కువోని నిబద్ధతతో ఆయన తనకు పార్టీ నిర్దేశించిన పనులను నిర్వహించారు. తన విధి నిర్వహణలో ఆయన నిర్బంధాన్ని భరించారు, యిడుములను భరించారు. “నా పార్టీ - కమ్యూనిస్టు పార్టీ - నాకిచ్చిన విజ్ఞానం వల్ల మాత్రమే నేనిలాంటి కథలనూ, నాటకాలనూ వ్రాయగల్గాను” అంటూ వినమ్రంగా చెప్పుకోవటం అన్నది సుంకరకు తన పార్టీపట్ల గల విధేయతనూ, దృఢవిశ్వాసాన్ని తెలియజేస్తుంది.

తన ప్రజాకళా, సాహిత్య సృజనతో ప్రజల్లో విప్లవ చైతన్యం కల్పించే కర్తవ్య నిర్వహణాచరణలో సుంకర కృతకృత్యులు కావటానికీ, ఆయన వెల్లడించిన - ప్రబోధించిన చైతన్యభావాలు ముమ్మరంగా ప్రజల్లోకి నాటుకుపోవటానికి గల ప్రధాన కారణం, ఆయన ప్రజల భాషపైన పట్టు సంపాదించుకోగలగటమే. ప్రజలభాషపై పట్టు సాధించారు అన్నదానికి అర్థం, ప్రస్తుత కాలంలో భావిస్తున్న మాదిరి ఆయన వివిధ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలు మాట్లాడే భాష యొక్క మాండలికాలపై పట్టు సాధించారు అన్న సంకుచితార్థంలో కాదు. ప్రజల భావవ్యక్తీకరణ సాధనమైన భాష కేవలం నిర్ణీతమైన ఒక వస్తువుకాదు. అది తరతరాల ప్రజల సమష్టి అనుభవాలసారాన్నీ జ్ఞానాన్నీ, బాధలనీ, వేదనలనీ, ఆకాంక్షలనీ, విశ్వాసాలనీ, అపవిత్రాసాలనీ, భయాల్నీ, ప్రజల అభిప్రాయాలనూ వ్యక్తం చేసే సజీవ సాధనం. ఆయన ప్రజల భాష యొక్క ఆత్మను, పట్టును, సాధికారతను సాధించారు అన్న అర్థంలో చెప్పినదే ఆ విషయం. ప్రాథమిక విద్య మాత్రమే చదువుకున్న సుంకర, కాంగ్రెసు పోరాటంలో పాల్గొన్నప్పుడు జైలులో వున్నప్పుడు తెలుగు సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేశారు. అంతేకాక ఆయన స్వయంగా పండితుల వద్దకు వెళ్ళి నేర్చుకుని, తెలుగు భాషాధ్యయనం చేశారు. అలా సంపాదించిన భాషాజ్ఞానం, ప్రజల మధ్య నిరంతరం పనిచేయటమన్నది, ప్రజల భాష యొక్క నాడిని పట్టుకుని, దానిపై అధికారం సంపాదించటానికి ఆయనకు తోడ్పడింది. దృఢదీక్షతో, కఠినమైన సాధనతో, తనకు పార్టీ ప్రసాదించిన విజ్ఞానపు వెలుగులో ఆయన పట్టును సాధించగలిగారు. ఆయన కాలంనాటి సంప్రదాయ సాహితీవేత్తలతో సహా పలువురిచే ప్రజల భాషపై గల పట్టుకు ఆయన మన్ననలందుకొన్నారు. భాషకు ప్రాణమైన పలుకుబడులు, సామెతలు, నుడికారాలూ, భావవ్యక్తీకరణలూ సుంకర రచనలనిండా కోకొల్లలుగా వుంటూ, తెలుగుభాష యొక్క మాధుర్యాన్ని పాఠకులకు చవిచూపిస్తున్నాయి. ఈ కారణంచేతనే సుప్రసిద్ధ సంప్రదాయ సాహితీవేత్త, పండితులూ అయిన విశ్వనాథ సత్యనారాయణ “మేము కవులమని తొమ్మిలు విరుచుకొని పద్యాలు వ్రాసి, ఏనుగులెక్కి గండ పెండేరాలు వేయించుకొన్న కవుల్లో, ఎంతమందికి ఈ అచ్చమైన తెలుగు భాష తెలుసు?” అంటూ సుంకర - వాసిరెడ్డిల తెలుగుభాషా పటిమను మెచ్చుకొన్నారు. ఇక ప్రముఖ కవి పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారైతే “నగారా బాదే సమాసాలే కవిత్యం అనుకొనేవారికి ఎంతమందికి ఈ జాతీయమైన తెలుగు తెలుసును?... వీరి రచనలు చూశాక మేం కవులమని చెప్పుకోవటం సిగ్గుగా వుంది. తిక్కన తర్వాత మళ్ళీ యీనాడు జాతీయమైన భాష విన్నాం!” అంటూ సుంకర (వాసిరెడ్డి కూడా) తమ రచనలలో వాడిన జాతీయమైన ప్రజా భాష యొక్క ప్రాశస్త్యాన్ని మెచ్చుకొన్నారు. గురజాడవారి శిష్యులైన గిడుగు సీతాపతిగారు “శ్రీ గురజాడ అప్పారావుగారే యీ నాటకాన్ని చూచివున్నట్లయితే ‘తాము పడ్డ కష్టాలన్నీ ఫలించినాయని అని వుండేవారు” అంటూ కితాబునిచ్చారు. కన్యాశుల్కం నాటకంలోవలెనే, సుంకర - వాసిరెడ్డిల ‘మా భూమి’ నాటకం అంతగా ప్రసిద్ధి పొందటానికి గల ముఖ్య కారణాల్లో ఒకటి ఆ రచనలో వాడిన జాను తెలుగుభాషేనని తప్పక చెప్పుకోవాల్సి వుంటుంది. ఆ రకంగా గురజాడ తర్వాత యిప్పటి వరకూ తెలుగులో వున్న అనంతమైన సాహిత్యంలో సజీవమైన ప్రజల భాషను తిరిగి తన రచనలలో వాడినది సుంకర మాత్రమేనని చెప్పటం అతిశయోక్తి కానేరదు.

ఈ సందర్భంలో మరో విషయాన్ని కూడా చెప్పుకోవాలి. ప్రపంచ సాహిత్యంలో రైతాంగ ప్రజానీకపు భాషపై పట్టు సాధించిన అగ్రగణ్యుల్లో ప్రథములు సోవియట్ యూనియన్‌కు చెందిన సుప్రసిద్ధ నవలా కారుడూ, నోబుల్ ప్రైజ్ పొందిన సాహిత్యకారుడూ అయిన మైఖేల్ షోలోకోవ్. ఈయన ‘అండ్ క్వయిట్ ఫ్లోస్ ది డాన్’ అన్న తన మహత్తరమైన నవలలో డాన్ నదీ ప్రాంతంలో

నివసించే రైతాంగ ప్రజల భాషను అత్యద్భుతంగా వాడిన రచయిత. ఆ ప్రాంతపు రైతాంగ భాష యొక్క జవజీవాలను తన నవలలో ప్రతిధ్వనించిన రచయిత. అటువంటి అగ్రగణ్యుడైన రచయిత తర్వాత రైతాంగ ప్రజానీకపు భాషపై అంతటి పట్టును సంపాదించి, తన కళా, సాహిత్య సృజనలో వాడిన రచయిత సుంకరే అని చెప్పాల్సి వుంటుంది. సిసలైన ప్రజలభాషపై పట్టును సంపాదించటానికి ఆయన సలిపిన కృషి, అనుసరించిన పద్ధతులు - సదా ఆదర్శనీయమైనవి, అనుసరణీయమైనవి.

తన కళా, సాహితీ సృజనకు అవసరమైన జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోవటం, ఉపకరణాలను స్వయంగా సమీకరించు కోవటం, ప్రజాచైతన్యాన్ని కలిగించి, దాన్ని పెంపొందించటానికి వాటిని (తను సృజించిన సాహితీ రూపాలను) ప్రదర్శించటానికి అవసరమయిన వాతావరణాన్ని కల్పించుకోవటం, అప్పటికప్పుడు నెలకొన్న పరిస్థితులను ప్రచారానికి అనుకూలంగా స్వయంగా మలుచుకోవటం అన్నది సుంకరలో వున్న మరొక విశిష్ట లక్షణం.

అప్పటికే సమాజంలో ప్రచారంలోవున్న జానపద కళారూపాలైన బుర్రకథ, హరికథ, కోలాటం, భజన మొదలైన రూపాల్లో భావవిప్లవ ప్రచారాన్ని ప్రజల్లో నెరవటం సులభతరమవుతుందని గ్రహించిన సుంకర, స్వయంగా తానే బుర్రకథలు చెప్పే జంగందేవరలు, మాలదాసుల దగ్గరకు వెళ్ళి ఆ కళను, ఆ కళలోని మెళుకువలనూ నేర్చుకువచ్చారు. అదేవిధంగా హరికథా రచనా ప్రక్రియలోని నైపుణ్యాన్ని ఒక భాగవతార్ దగ్గర స్వయంగా నేర్చుకున్నారు. బుర్రకథ చెప్పటాన్ని నేర్చుకొన్న సుంకర, మొట్టమొదటిగా తానే కథకుడిగా వున్న కథాదళాన్ని తయారుచేసుకొన్నారు. తమ గ్రామంలోని యువకులకు తర్ఫీదునివ్వటంకోసం బుర్రకథ చెప్పటంలో ప్రావీణ్యంగల వారిని తెచ్చుకుని వారిచే శిక్షణ ఇప్పించారు. 1942లో సోవియట్ రష్యాలో - హిల్లరు నాజీఫాసిస్టు సైన్యాలు జరుపుతున్న యుద్ధంలో, సోవియట్ సైనికులూ, ప్రజలూ చేస్తున్న ఎనలేని త్యాగాలపట్ల ప్రభావితులై స్ఫూర్తిపొందిన సుంకర, 'స్టాలిన్ గ్రాడ్ విజయం' అనే తన మొట్టమొదటి బుర్రకథను వ్రాసి, దాన్ని స్వయంగా తన దళంతోనే ప్రజల్లో చెప్పారు. తాను రాసిన నాటకాలను, తన యింటిపద్దే రిహార్సులు జరిపించి, ఆ నాటకాలను ప్రజల్లో ప్రదర్శింపజేశారు. కొన్ని నాటకాలలో తానే పాత్రలు పోషించారు కూడా!

చిన్నతనంలోనే కాంగ్రెసు పార్టీపట్ల ఆకర్షితులైన సుంకర, తన గ్రామంలోని యువకులను ప్రోగుచేసి వారితో భజనలు చేస్తూ పూరేగింపులు జరుపుతూ కాసుకలు సేకరించి కాంగ్రెస్ పార్టీ నిధికి పంపేవారు.

తన ఈ స్వానుభవం నుండి, సమాజంలో ఆదరణలో వున్న వివిధ కళారూపాల్లో, తాను ప్రజలకు చెప్పదలుచుకొన్న భావాల వస్తువును (విషయాన్ని) చొప్పించి; సులభంగా ప్రచారం చేయవచ్చుననే కీలక అంశాన్ని గ్రహించిన సుంకర, రెండవ ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో ఒక కోలాటం పాటలో తన ప్రగతిశీల భావాలను రాసి, ఆయా కోలాటకారులచే యీ రకంగా పాడించారు:

“సాధుమూర్తులకు ప్రజలకు నెప్పుడు చాకిరీ చేసేదము,

దేశసేవకుల మయ్యేదము, దేశచరిత్ర చాటేదము,

నీనాభేదములు లేకనిచ్చుట మెలిగేదము”

ఈ రకంగా సుంకర యువతలో దేశ - ప్రజా సేవాతత్పరతా భావాన్ని మొలకెత్తింపజేయటమే కాకుండా, ప్రజల్లో ప్రగతిశీల భావాల అంకురార్పణకు కోలాటాన్ని ఒక సాధనంగా చేసుకొన్నారు.

అంతవరకూ పౌరాణిక వస్తువుతో వ్రాయబడుతూ వున్న హరికథ స్థానంలో, సాంఘిక వస్తువును యితీవృత్తంగా తీసుకొని-బెంగాలు కరువును-వస్తువుగా తీసుకొని ‘ఆహుతి’ అనే హరికథను వ్రాశారు సుంకర. ఆ హరికథ ద్వారా స్వార్థపరులైన బ్లాక్ మార్కెటీర్లు, అక్రమ వ్యాపార వర్గాలవారికి వ్యతిరేకంగా చైతన్యాన్ని రగిలిస్తూనే, మరోవైపున బెంగాల్ కరువు బాధిత రైతాంగానికి సహాయం చేయవల్సిందిగా, సుంకర ఇలా పిలుపునిచ్చారు :

“అలిగిన జడ్డల కవి యివి బెట్టుచు - చదువ బంపించునో సాధ్యులారా!

కాల్ నొవ్వ జడ్డకు కలిగెముప్పని ఎంచి-కంటనీర్వెట్టెడి కాంతలారా!

భారతదేశంలో బుట్టి - పట్టెడంత కూడులేకిట్ల జచ్చిరి కొడుకులు తల్లీ,

యిట్టి దుర్లభపాలైన యిట్టిప్రజకు - తగిన సాయము చెయ్యరో తల్లులారా!”

ఈ రకంగా సమాజంలో ఆదరణలో వున్న కళారూపాలద్వారా సులభంగా ప్రజల్లో భావప్రచారం చేయగలమని ఆకళింపుచేసుకొన్న సుంకర, మరో ముఖ్యమైన విషయాన్ని కూడా గ్రహించారు. సమాజంపై భారత, రామాయణ పురాణాల ప్రభావం బలీయంగా వుండి కాబట్టి, తన భావప్రచార వస్తువుకు సందర్భాను సారంగా, ఆ ఇతిహాసాల నుండి ప్రతీకలు చేర్చటం ద్వారా, ప్రజల్లో చైతన్య భావాలను మరింత శక్తివంతంగా ప్రేరేపించవచ్చునని గ్రహించారు. ఆ ప్రకారం ‘వీరకుంకుమ’ నాటికలోనూ, ‘ప్రతిఫలం’ నాటికలోనూ ఆయా సందర్భాలలో పాత్రలచేత యీరకంగా చెప్పించారు:

స్త్రీలను చెరపడుతున్న కీచకులు “తప్పకుండా నాశనమవుతారు. ఒక్క సీతను చెరబట్టి రావణుడు నాశన మయ్యాడు. ఇంతమంది సీతలను హింసించుతున్న యీ హంతకులూ నాశనమవుతారు. ఆ రావణునికి తోడ్పడ్డ మైరావణులకు యింతే” అనిస్తూనే ఆ నిర్ధారణలను

నాటి వర్తమాన చరిత్రలోని ప్రతీకలతో ఎంతో చాకచక్యంగా యీవిధంగా సమర్థింపజేశారు : “నందేహం లేదు. అందాకా ఎందుకు. నిన్న మొన్న ఎన్నో దారుణ కృత్యాలు చేసిన హిట్లరు, ముస్సోలినిలకు ఏ గతివట్టిందో యీ ద్రోహులకూ అదే గతిపడుతుంది!” (‘వీరకుంకుమ’ నాటకం)

“ద్రౌపది వీర విష్ణుటానికి ప్రయత్నించినందుకు కౌరవుల కుటుంబం సర్వనాశనమైందని భారతం ఘోషిస్తోంది. అదే నిజమైతే మనం చావం! సీతను చెరబట్టినందుకు రావణాసురుని కొడుకులూ, మనుమలూ, చుట్టలూ, సైన్యాలూ సముద్రంలో కలిసింది వాస్తవమైతే మనం చావం. ముమ్మాటికీ చావం!” అని పంతులు అనే మంచి పాత్ర చేత అనిపిస్తారు. (‘ప్రతిఫలం’ నాటిక)

ఈరకంగా పౌరాణిక ప్రతీకలను సందర్భానుసారం తన రచనల్లో వాడిన సుంకరకు, మతంపట్ల విస్పష్టమయిన శాస్త్రీయ అవగాహన వుంది. ఆ అవగాహన సారాంశాన్ని ‘మాభూమి’ నాటకంలో యిలా : ఒక్కమాటలో, తేలిగ్గా అర్థమయేవిధంగా వెల్లడించారు సుంకర “మాడి చచ్చేవారి మతములన్ని ఒకటే!” పేద ప్రజలంతా వర్గ ప్రాతిపదికమీదనే ఐక్యంకావాలి తప్ప, మత ప్రాతిపదికమీద కానేకాదని యింత సులభంగా వివరించారు సుంకర.

ఇంతటి గంభీరమైన సైద్ధాంతిక అవగాహనను, ఆసక్తితో ప్రజలు తెలుసుకోవటానికి వీలుగా తన రచనల్లో సందర్భానుసారంగా సున్నితమైన హాస్యాన్ని కూడా చొప్పించారు.

‘కన్యాశుల్కం’ నాటకంలో గురజాడవారు, ఎగతాళి పూర్వకంగా చుట్టత్రాగే దురలవాటును సమర్థిస్తూ గిరీశంచేత చెప్పించిన “ఖగపతి అమృతముతేగా...” అన్న పద్యాన్ని అనుకరిస్తూ, సుంకర-వాసిరెడ్డిగారితో కలిసి రాసిన ‘ముందడుగు’ నాటకంలో రామ్ అనే పాత్రచేత మద్యపానాన్ని ఎగతాళి రూపంలో యీ విధంగా చెప్పించారు :

“సురత్రాగెను దేవేంద్రుడు-సురత్రాగియె కాళిదాసు శూరుండయ్యేన్

సురయే సాక్షాదమృతము-సురతాగనివాడు భువిన సూకరమేరా!”

ఈ విధంగా సున్నిత హాస్యాన్ని చొప్పించిన ప్రతిభాశాలి ‘సుంకర’.

సమష్టితత్వం గల సాహిత్యాన్ని సృష్టించటం అన్నది సుంకరలో మరో విశిష్టలక్షణం. సమష్టితత్వం గల సుంకర సాహిత్యం, మౌఖిక సాహిత్య సంప్రదాయానికి చెందినదై సామూహికతకు దగ్గరగా వుంటుంది.

సుంకరలోని యీ విశిష్ట లక్షణాలన్నీ ఒక ఎత్తైతే, నిర్విరామంగా నిరంతరం ఆజన్మాంతం చైతన్య భావాలను ప్రజల్లో ప్రచారం చేయటమన్నది మరో ఎత్తుగా వున్న విశిష్ట లక్షణం. ఇది అత్యంత ప్రధానమైనది, ముఖ్యమైనదీ కూడా.

భావవిప్లవోద్యమానికి ఒక సక్రమమైన, స్పష్టమైన సైద్ధాంతిక దృక్పథమూ, అవగాహనా వున్నంత మాత్రాన చాలదు. అది ఎంతటి మహత్తర దృక్పథమైనా, అందుకు తగిన ఆచరణ లేకపోతే అది నిష్ఫలం. ఈ కీలకమైన వాస్తవాన్ని గుర్తించి ఆకళింపు చేసుకొన్నవాడు సుంకర. అందువల్లనే నిరంతర ఆచరణ అన్నది ఆ మహనీయుని ఏకైక జీవన ధ్యేయం అయింది. అందువల్లనే ఆయన ఎన్ని కష్టాలపాలైనా, ఎన్ని అవాంతరాలకు గురయినా, ఎటువంటి నిర్బంధ పరిస్థితులను ఎదుర్కోవలసివచ్చినా, అత్యంత పట్టుదలతో, మొక్కువోని ధైర్యంతో ఆమరణాంతం, ప్రజాచైతన్య ప్రచార కర్తవ్యాన్ని నిరంతరాయంగా కొనసాగించారు. ఆఖరి రోజుల్లో తాను నమ్మిన పార్టీవారు పట్టించుకొన్నా, పట్టించుకోక పోయినా, సహచర కార్యకర్తలు తనతో సహకరించక పోయినా, తన పార్టీ వారియొక్క సైద్ధాంతిక దృక్పథ వైఖరుల్లో అసంబద్ధమైన మార్పులు సంభవించినా, సుంకర తనకుగల సైద్ధాంతిక నిబద్ధతతో సాహిత్య సృజనతోపాటు-వాటిని ప్రచారంచేసే కార్యక్రమాన్ని తనపైన విధించుకొని, తనకు తానుగానే ఏర్పాట్లు చేసుకొంటూ, తగు పరిస్థితులు(ప్రచారానికి వీలైన) సృష్టించుకొంటూ, ఆ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించారు.

గరికపాటి రాజారావును నాటి అభ్యుదయ - ప్రజానాట్యమండలి ఉద్యమం విస్మరించినా, రాజారావు వర్ధంతి సందర్భంగా, తానే నాటి సాంఘిక పరిస్థితులపై ఒక బుర్రకథను వ్రాసి, స్వయంగా ఒక కథను చెప్పే దళాన్ని తయారుచేసి 1973లో పోరంకి గ్రామంలో ఆ బుర్రకథను చెప్పించిన ఘటన, ఆనాటి ఔత్సాహిక విప్లవ కార్యకర్తలకూ, సానుభూతిపరులకూ ఎంతో స్ఫూర్తిదాయకమయింది. తనకన్నా వయస్సులో చిన్నవారైనా, అనుభవంలోనివారైనా ఆ యువతతో ఆయన విప్లవ రాజకీయాలపై ఎటువంటి అరమరికలు లేకుండా జరిపిన చర్చలు, విషయాలను యిచ్చుపుచ్చుకొన్న వైఖరి మరువ వీలులేనిది.

‘మా భూమి’ నాటకానికి కొనసాగింపుగా ‘గెరిల్లా’ నాటకాన్ని వ్రాసి, తానే స్వయంగా, తనకు అందుబాటులో వున్న వనరుల సాయంతో ఆ నాటకాన్ని ప్రదర్శించటానికి ఒక బృందాన్ని తయారుచేయించి, 1975లో తన అమరత్వానికి అతి సమీపపు ముందుకాలంలో ఆ నాటకాన్ని భీమడోలు (పశ్చిమగోదావరి)లో ప్రదర్శింప జేయటం అన్నది సుంకర యొక్క దృఢమైన కర్తవ్య (ఉద్యమ) నిర్వహణా దీక్షకు రుజువుగా వుంది. ఆ రకంగా విప్లవోద్యమ కర్తవ్య కార్యాచరణదీక్ష అనే లక్షణం, ఆయనలోగల యితర అన్ని విశిష్ట లక్షణాల కన్నా ప్రాముఖ్యమైనది. నేటి భావవిప్లవ ఉద్యమ కార్యకర్తలకు అత్యంత అనుసరణీయమైనది.

గురి తప్పుకుండా లక్ష్యాలను ఛేదించగల శక్తిమంతమైన భావవిప్లవ ప్రచారాస్త్రాలను సుంకర సృష్టించి, శత్రువుపై సంధించారు. ఈ అస్త్రాలశక్తికీ, ధాటికీ తట్టుకోలేని నాటి కాంగ్రెసు పాలక ప్రభుత్వం, ‘అల్లూరి సీతారామరాజు’ బుర్రకథాస్త్రాన్నీ, ‘ముందడుగు’, ‘మాభూమి’ నాటకాస్త్రాలను అరచేతిని అడ్డుపెట్టి సూర్యకాంతి నాపాలన్న మూర్ఛుడి చందంగా నిషేధించింది.

“ప్రజాకవిననుకొంటే-ప్రజలే తోడనుకొంటే,

ఏ సీమలోనున్నా-ఏది విన్నా, ఏది కన్నా

పట్టునతడు తన గంటం-పలికించును తన కంఠం” అనే గీటురాయి ప్రమాణాన్ని ప్రజాకళాకారులకూ, ప్రచార రచయితలకూ నిర్దేశించిన సుంకర, తాను ఆ గీటురాయి పరీక్షకు నిలబడి వన్నెతరగని బంగారంగా చరిత్రలో నిలిచిపోయారు.

ఆయన చెప్పినట్లుగానే తాను భౌతికంగా కనుమరుగైనా, సుంకర సృష్టించిన ప్రజాసాహిత్యం ఒక సత్యంగా, సాహిత్యలోకంలో అమరంగా నిలిచిపోయింది.

అటువంటి మహనీయుడైన ప్రజాకవి, నిరంతర విప్లవచైతన్య ధారలయిన సుంకర సత్యనారాయణగారికి, ఆయన 42వ వర్ధంతి సందర్భంగా ‘జనశక్తి’ తన నివాళులర్పిస్తోంది.

పుడమినంతటినీ చుట్టుకొంటూ, వేయి తలలతో తన క్షీణమైన, హీనమైన, వికృతమైన, మానవజాతి మనుగడకే వినాశకారకమైన దోపిడీ సంస్కృతీ భావజాల విషాన్ని ప్రపంచమంతటా చిమ్ముతూ, భూలోకాన్నంతటినీ సామ్రాజ్యవాదపు విషనాగు ముంచివేస్తున్న నేటి ప్రస్తుత యుగంలో, భావవిప్లవోద్యమశక్తులకు మరింత శక్తిమంతంగా పోరాడే నిరంతర స్ఫూర్తినీ, చైతన్యాన్నీ సుంకర సత్యనారాయణ తన అమరమైన ప్రజాసాహిత్యం ద్వారా ప్రసరింపజేస్తున్నే వుంటారు!

(సెప్టెంబరు 9 సుంకర 42వ వర్ధంతి సందర్భంగా)

“నేనేమీ పెద్ద పండితుణ్ణికాదు. నేనొక రైతుబిడ్డను మాత్రమే. ఇరువది సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకూ, నాగలి బట్టడం తప్ప నాకింకేమీ చేతనయ్యేదికాదు. పిమ్మట స్వతంత్ర పోరాటంలో, ప్రజల మధ్య పనిచేస్తూ ప్రజల జీవిత సమస్యలను అర్థం చేసుకోగలిగాను. తరువాత నా పార్టీ - కమ్యూనిస్టు పార్టీ - నాకిచ్చిన విజ్ఞానం వల్ల మాత్రమే నేనిలాంటి కథలూ, నాటకాలూ వ్రాయగలుగు తున్నాను. అంతే. అంతకంటే నాలో గొప్పదనమేమీ లేదు”.

- సుంకర సత్యనారాయణ ('నేను కమ్యూనిస్టు ఎలా అయ్యాను' గ్రంథం నుండి)

○○○○○○